

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΣΙΜΠΑΚΟΥ ΜΕΛΙΝΑ
ΜΠΙΡΠΙΛΗ ΘΕΟΦΑΝΙΑ
ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ ΑΡΓΥΡΩ
ΠΕΤΡΑΝΤΩΝΑΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΡΟΛΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η αγορά εργασίας αποτελεί τον χώρο όπου συγκλίνουν η προσφορά και η ζήτηση εργασίας.

Στην Ελλάδα διαδραματίζει κεντρικό ρόλο:

- στην ανάπτυξη
- την απασχόληση
- τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας,

Χαρακτηρίζεται από έντονες διαρθρωτικές στρεβλώσεις.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ

- Υπερβολική προστασία των ήδη απασχολούμενων
- Χαμηλή ευελιξία των ωραρίων εργασίας
- Υψηλό μη μισθολογικό κόστος
- Αναποτελεσματικό σύστημα συλλογικών διαπραγματεύσεων

ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- Αδύναμη εποπτεία της αγοράς εργασίας
- Αναποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας
- Ανεπαρκείς έλεγχοι(ΣΕΠΕ/Επιθεώρηση εργασίας) και άτυπη εργασία (εργαζόμενος δηλωμένος part time αλλά δουλεύει full time,αδήλωτες υπερωρίες,εργασία χωρίς σύμβαση)

Όταν το κόστος συμμόρφωσης με τη νομοθεσία είναι υψηλότερο από το κόστος παραβίασής της, η νομοθεσία παύει να λειτουργεί...

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η εξέλιξη της αγοράς εργασίας συνδέεται άμεσα με τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Συγκεκριμένα :

2010 ➡ συρρίκνωση διεθνών εμπορεύσιμων κλάδων ➡
περιορισμός συμμετοχής χώρας στο διεθνές εμπόριο. Οι μισθολογικές
αυξήσεις ➡ αύξησαν την παραγωγικότητα της εργασίας ➡
αύξηση κόστους παραγωγής. Οι εξελίξεις ➡ επιδείνωση διεθνούς
ανταγωνιστικότητας προ κρίσης.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΜΙΣΘΩΝ

- Μισθολογικές αυξήσεις στον δημόσιο τομέα που συχνά συνδέονταν με πολιτικούς και εκλογικούς κύκλους
- Καθορισμός αποδοχών μέσω κυβερνητικών αποφάσεων και ειδικών μισθολογίων, με περιορισμένη σύνδεση με την παραγωγικότητα
- Μετακύλιση μισθολογικών αυξήσεων στον ιδιωτικό τομέα, αυξάνοντας το κόστος εργασίας
- Αρνητικές επιπτώσεις στη δημοσιονομική ισορροπία και στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

ΔΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

➤ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ

Κυριαρχία της μισθωτής εργασίας, αλλά με έντονη παρουσία ευέλικτων μορφών απασχόλησης

Σημαντικός ρόλος του δημόσιου τομέα ως εργοδότη

Συγκέντρωση απασχόλησης σε μικρομεσαίες και μικρές επιχειρήσεις

➤ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Περιορισμένες οικονομίες κλίμακας

Χαμηλότερη παραγωγικότητα εργασίας

Περιορισμένη δυνατότητα επενδύσεων

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Περίοδος '50-'70: Σχετικά χαμηλή ανεργία, λόγω μετανάστευσης και κρατικής ρύθμισης

Μετά το 1974: Σταδιακή αύξηση καθώς η οικονομία δεν μπορούσε να απορροφήσει το εργατικό δυναμικό.

'80s & '90s : Η διαρθρωτική ανεργία παραμένει σταθερή παρά της προσπάθειας σταθεροποίησης.

Εισαγωγή στο ευρώ/2000s: Σχετική μείωση της ανεργίας , παραμονή δομικών αδυναμιών.

Κρίση 2008+ : Εκτόξευση ανεργίας από μονοψήφια ποσοστά (7%-8% το 2007) σε πάνω από 25% το 2013 .

Ενώ στην **Ευρωζώνη το 2013** η κορύφωση 12% . Η διαφορά αυτή οφείλεται στο ότι η ελληνική οικονομία ήταν πιο ευάλωτη στις εξωτερικές πιέσεις και η ύφεση ήταν βαθύτερη.

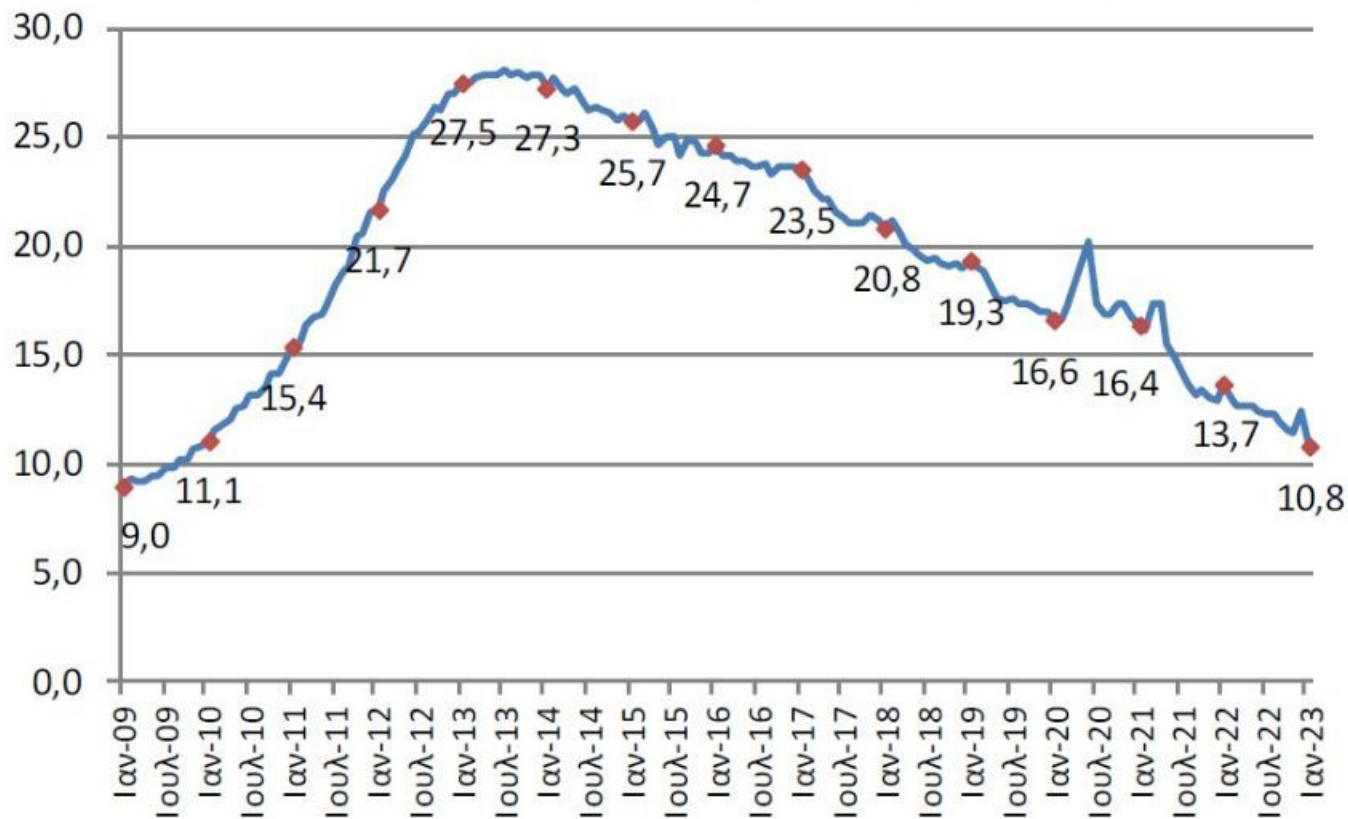
Αυτό δείχνει πως η ανεργία στην Ελλάδα δεν ήταν απλώς κυκλική , αλλά και διαρθρωτικά μεγαλύτερη απο το ευρωπαϊκο μέσο όρο . Τέλος η Ελλάδα είχε μεγαλύτερη εξάρτηση από τον δημόσιο τομέα και λιγότερη ευελιξία για να αντιμετωπίσει την κρίση σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης .

Γράφημα 1: Εξέλιξη μεγεθών απασχόλησης και ανεργίας

Α. Ποσοστό ανεργίας κατά μήνα, Ιανουάριος 2009 – 2023

(Οι τιμές που σημειώνονται στη καμπύλη αναφέρονται στο μήνα Ιανουάριο κάθε έτους)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

- Χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Περιορισμένη συμμετοχή γυναικών και νέων
- Πρόωρη έξοδος από την αγορά εργασίας σε ορισμένες ηλικιακές ομάδες

ΝΕΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ

- **ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ**

- Νεανική ανεργία σε υψηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο της ΕΕ
- Δυσκολία των νέων να εισαχθούν στην αγορά εργασίας
- Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων(>12 μήνες)

- **ΑΙΤΙΕΣ**

- Αναντιστοιχία δεξιοτήτων μεταξύ εκπαίδευσης και ζήτησης εργασίας
- Περιορισμένες θέσεις πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης
- Ακαμψίες στην αγορά εργασίας και μεγάλο κόστος πρώτης πρόσληψης

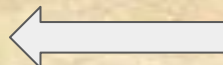
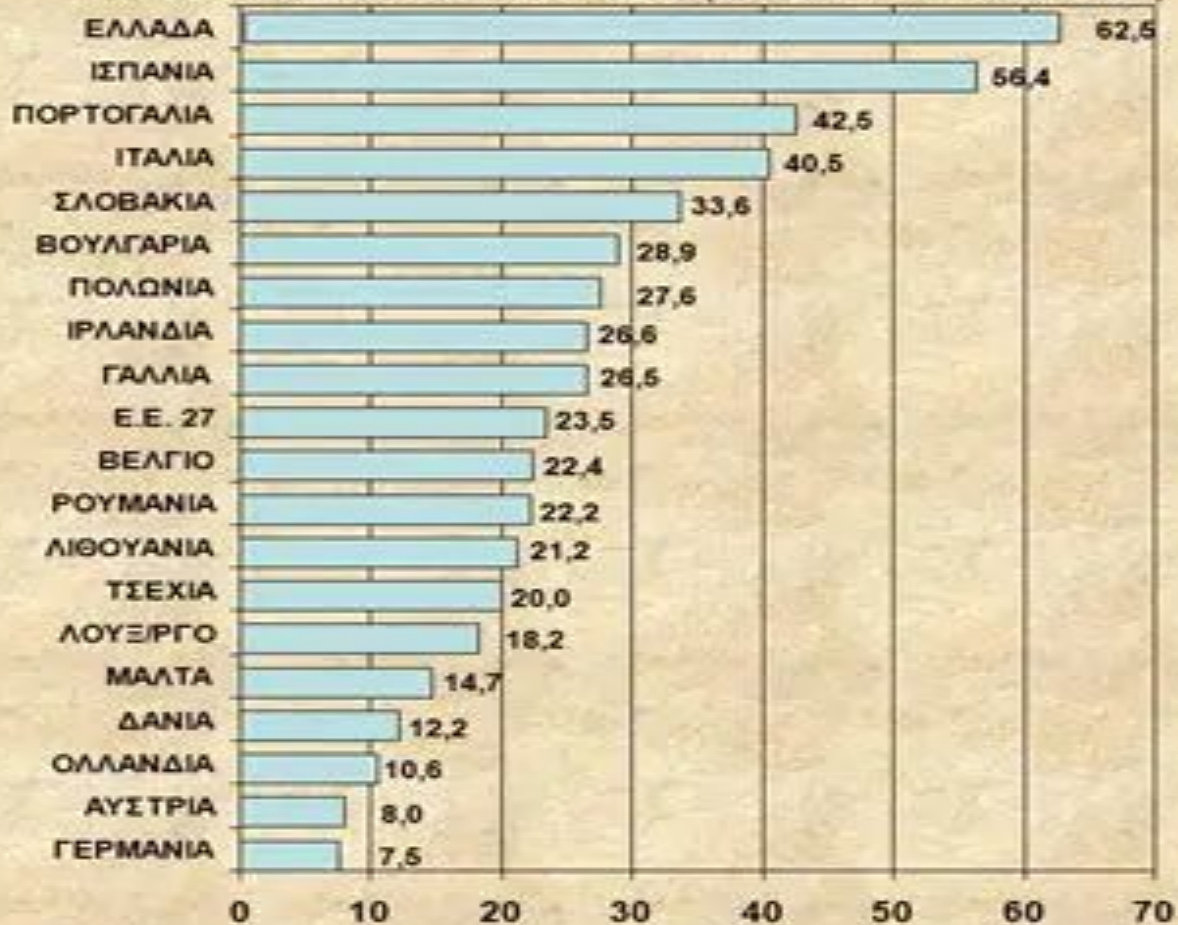
- **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ**

- Brain Drain
- Μείωση ανάπτυξης και παραγωγικότητας

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

- Γήρανση του πληθυσμού και μείωση εργατικού δυναμικού
- Υπογεννητικότητα
- Μετανάστευση νέων υψηλής εκπαίδευσης (Brain Drain) , καθώς η μισθοί είναι χαμηλοί όπως επίσης και οι προοπτικές εξέλιξης
- Χαμηλή συμμετοχή γυναικών
- Πίεση στο ασφαλιστικό σύστημα

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. (EUROSTAT ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013)

ΑΚΑΜΨΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- **Ιστορική Υπερρύθμιση** : Συσσωρευμένη, πολύπλοκη νομοθεσία που περιορίζει την ευελιξία.
- **Υψηλό Κόστος Απόλυσης**: Λειτουργεί ως αντικίνητρο για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού.
- **Κεντρικός Καθορισμός Μισθών**: Μέσω συλλογικών συμβάσεων (ΕΓΣΣΕ), επιβάλλει ενιαίους μισθούς ανεξάρτητα από την παραγωγικότητα της επιχείρησης.
- **Διαδικασμοί**: Δημιουργία σαφούς διάκρισης μεταξύ "insiders" (προστατευμένοι) και "outsiders" (άνεργοι, νέοι).

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΙΣΘΟΙ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

- **Χαμηλή Παραγωγικότητα:** Συστηματική υστέρηση της παραγωγικότητας εργασίας σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.
- **Μη Ισοδυναμία:** Οι ονομαστικοί μισθοί αυξάνονταν ταχύτερα από την παραγωγικότητα (προ κρίσης).
- **Αύξηση ULC:** Δραματική αύξηση του Κόστους Εργασίας ανά Μονάδα Προϊόντος, καθιστώντας την Ελλάδα ακριβότερη.
- **Απώλεια Ανταγωνιστικότητας:** Η αύξηση του ULC μείωσε την ανταγωνιστικότητα τιμών και διεύρυνε το εμπορικό έλλειμμα.
- **Brain Drain:** Φυγή υψηλά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας.

ΑΤΥΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

- **Υψηλη Εκταση:** Η Ελλάδα διατηρεί ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά σκιώδους οικονομίας στην Ευρωζώνη.
- **Εισφοροδιαφυγή:** Άμεση συνέπεια του υψηλού μη μισθολογικού κόστους (ασφαλιστικές εισφορές).
- **Αδύναμο Ασφαλιστικό:** Τα ελλείμματα των ταμείων οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην εισφοροδιαφυγή και το δημογραφικό.
- **Αθέμιτος Ανταγωνισμός:** Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν μαύρη εργασία αποκτούν αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των συνεπιών.

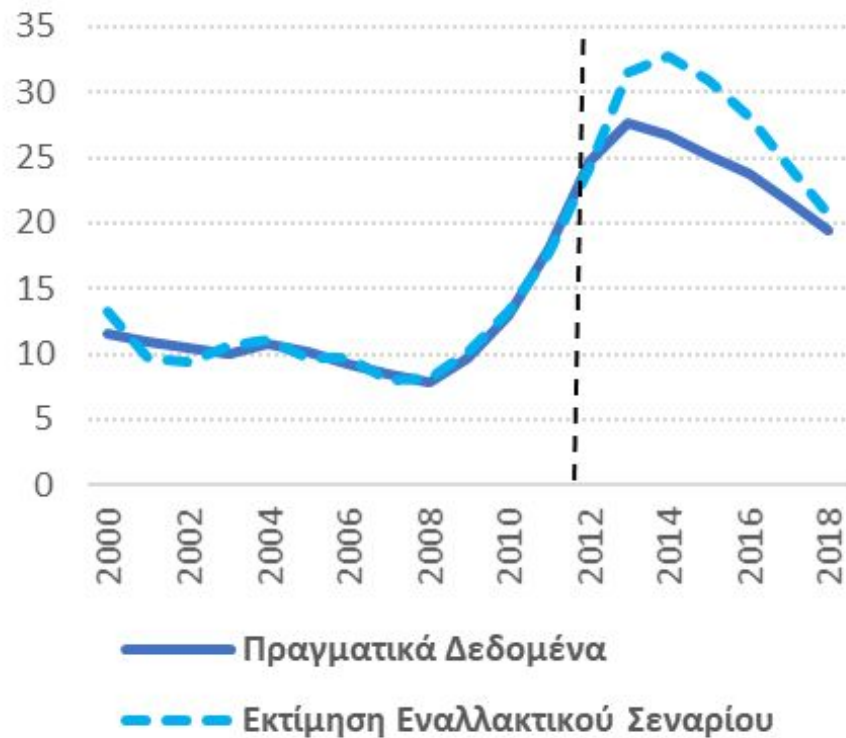
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 2010

- **Μείωση κατώτατου μισθού:** Άμεση επίπτωση στους χαμηλόμισθους.
- **Ευελιξία στις συμβάσεις:** Διευκόλυνση μερικής απασχόλησης και ομαδικών απολύσεων.
- **Αποδυνάμωση Συλλογικών Διαπραγματεύσεων:**
Επικράτηση επιχειρησιακών/ατομικών συμβάσεων.
- **Δημόσιος Τομέας:** Κατάργηση δώρων, πάγωμα μισθών και διαθεσιμότητες

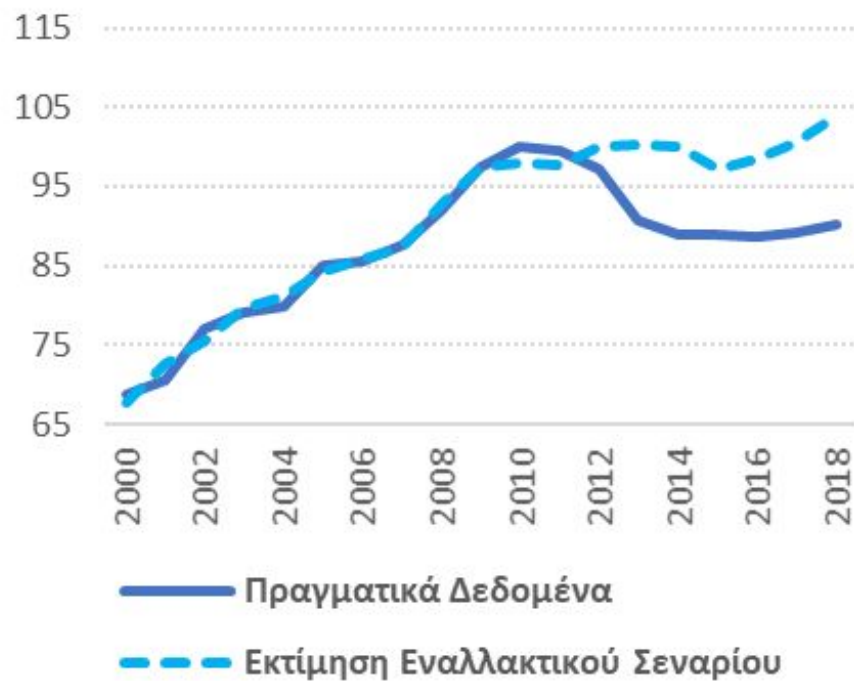
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
Σταδιακή μείωση της ανεργίας	Αύξηση εργασιακής επισφάλειας
Βελτίωση ανταγωνιστικότητας	Στασιμότητα/Μείωση πραγματικών μισθών
Αύξηση εξαγωγών (λόγω χαμηλού κόστους)	Μείωση εγχώριας κατανάλωσης
Θετική επίδραση στις επενδύσεις	Κυριαρχία ευέλικτων μορφών εργασίας

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας (Δείκτης 2010=100)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- **Τεχνολογία & Πράσινη Οικονομία:** Επενδύσεις για θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης.
- **Εκπαίδευση:** Άμεση σύνδεση των σπουδών με τις σύγχρονες ανάγκες των επιχειρήσεων.
- **Συλλογικές Διαπραγματεύσεις:** Δίκαιη κατανομή της παραγωγικότητας στους μισθούς.
- **Μείωση Μη Μισθολογικού Κόστους:** Λιγότεροι φόροι και εισφορές για υψηλότερο καθαρό μισθό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα έχει **διαχρονικές διαρθρωτικές αδυναμίες**.
- Η ανεργία, ιδιαίτερα των νέων, είναι **κυρίως διαρθρωτικό πρόβλημα**.
- Η χαμηλή παραγωγικότητα και η άτυπη εργασία μειώνουν την **ανταγωνιστικότητα**.
- Οι μεταρρυθμίσεις μείωσαν την ανεργία, αλλά αύξησαν την **επισφάλεια**.
- Απαιτούνται πολιτικές που ενισχύουν την **παραγωγικότητα και την ποιοτική απασχόληση**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΙΒΛΙΟ: ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ,ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΥΙΖ

- <https://create.kahoot.it/share/62e9ff54-df98-46d2-b80a-37507d2412b6>

Σας ευχαριστούμε για τον χρόνο σας.